

Avukat Mert Tabaköz

**4857 SAYILI İŐ KANUNU'NUN
22. MADDESİ ÇERÇEVESİNDE
ÇALIŞMA KOŞULLARINDA
DEĐIŐIŐKLİK VE DEĐIŐIŐKLİK FESHİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÇALIŞMA KOŞULU KAVRAMI VE HUKUKİ TEMELLERİ

I. ÇALIŞMA KOŞULU KAVRAMI	5
II. ÇALIŞMA KOŞULLARININ BELİRLENMESİ	9
A. Çalışma Koşullarının Belirlendiği Kaynaklar	9
1. Genel olarak	9
2. Resmî kaynaklar	13
a. Anayasa.....	13
b. Kanun ve kanun hükmünde düzenlemeler	16
c. Diğer düzenleyici işlemler	24
3. Özel kaynaklar	26
a. Toplu iş sözleşmesi.....	26
b. Bireysel iş sözleşmesi	33
c. İç yönetmelikler (İşyeri yönetmelikleri)	38
d. İşyeri uygulaması.....	42
e. İşverenin yönetim hakkı.....	49
B. Çalışma Koşullarının Belirlendiği Kaynaklar Arasındaki Hiyerarşi.....	56

İKİNCİ BÖLÜM
İŞ KANUNUNUN 22. MADDESİ
ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞMA KOŞULLARINDA
DEĞİŞİKLİK

I. ÇALIŞMA KOŞULLARININ DEĞİŞTİRİLMESİNE GENEL BAKIŞ.....	61
A. Çalışma Koşullarında Değişiklik Kavramı	61
1. Çalışma koşullarının değiştirilmesi kavramının sınırları.....	61
2. Sözleşmenin değiştirilmesi ihtiyacı ve ahde vefa ilkesiyle ilişkisi	64
3. Amaç: Yarışan haklar arasındaki adil dengenin korunması.....	69
B. Türk Hukukundaki Gelişimi	73
1. 1475 sayılı Kanun dönemi (m. 16/II-e).....	73
2. 4857 sayılı Kanun dönemi (m. 22).....	79
II. ÇALIŞMA KOŞULLARININ İŞ KANUNU MADDE 22/ II UYARINCA DEĞİŞTİRİLMESİ (ESASLI OLMAYAN DEĞİŞİKLİK)	82
A. Genel Olarak.....	82
B. Esaslı Olmayan Değişiklikte İşçinin İradesinin Varlığı Sorunu.....	84
1. Bilimsel görüşler ve Yargıtay uygulaması.....	85
2. Görüşümüz.....	88
C. Hükmün Niteliği ve Uygulama Alanı.....	92
D. Esaslı Olmayan Değişiklik Sözleşmesinin Şekli	94
E. Geçmişe Etkili Olma Yasağı.....	95
III. ÇALIŞMA KOŞULLARININ İŞ KANUNU MADDE 22/I UYARINCA ESASLI DEĞİŞTİRİLMESİ	97
A. Genel Bilgi	97
B. Hükmün Niteliği	99
C. Hükmün Uygulama Alanı.....	101
D. Kural: Değişikliğin Esaslı Olması	104
1. Esaslı değişiklik kavramı	104

2. Esaslı değişiklik oluşturabilecek hâller.....	109
a. Ücret değişikliği.....	110
b. Ücretsiz izin uygulaması	116
1) Genel olarak.....	116
2) Pandemi dönemine ilişkin ücretsiz izin uygulaması..	119
c. İşin niteliğinde yapılan değişiklikler.....	125
d. İşyeri değişikliği.....	130
e. Çalışma sürelerinde değişiklik.....	137
E. Usul	140
1. İşçiye yazılı bildirim (değişiklik önerisi)	140
2. Düşünme süresi	144
3. İşçinin değişiklik önerisini yazılı kabulü.....	146
4. Değişikliğin uzun süre uygulanmış olması.....	147
5. İşçinin değişiklik önerisini reddi.....	150
F. Geçmişe etkili olma yasağı	152
IV. DEĞİŞİKLİK HAKKININ SAKLI TUTULMASI YOLUYLA ÇALIŞMA KOŞULLARININ DEĞİŞTİRİLMESİ.....	152
A. Genel Bilgi.....	152
B. Değişiklik Kayıtlarının Geçerlilięi	156
1. 4857 sayılı Kanun'un yorumlanması sonucu ortaya çıkan geçerlilik sorunu	156
a. Bilimsel görüşler ve Yargıtay uygulaması.....	157
b. Görüşümüz.....	160
2. 6098 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle ortaya çıkan geçerlilik sorunu	164
a. Genel bilgi.....	164
b. Değiştirme yasağının değişiklik kayıtlarına etkisi.....	166
C. Değişiklik kayıtlarının denetimi.....	171
1. Genel bilgi.....	171
2. Genel denetim ölçütleri.....	173
a. Genel geçerlilik denetimi (TBK m. 27/1).....	173

b. Kullanım (hakkaniyet) denetimi	173
3. Genel iş koşulu niteliği taşıyan kayıtlar bakımından denetim	176
a. Yürürlük denetimi	177
b. Yorum (açıklık) denetimi	179
c. İçerik denetimi	180
4. Değişiklik kaydı türleri açısından denetim.....	182
a. Ücret indirimi.....	182
b. İşin niteliğinde yapılan değişiklik.....	185
c. Çalışma sürelerinde yapılan değişiklik.....	188
d. İşyeri değişikliği (nakil yetkisi).....	189
D. Değişiklik Kayıtlarına Aykırılık.....	194

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DEĞİŞİKLİK FESHİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

I. DEĞİŞİKLİK FESHİ	199
A. Değişiklik Feshi Kavramı ve İş Güvencesi ile İlişkisi	199
B. Türk Hukukunda Değişiklik Feshi Uygulaması	205
C. Değişiklik Feshine İlişkin Hükümlerin Niteliği ve Uygulama Alanı.....	208
D. Değişiklik Feshinin Koşulları.....	212
1. Değişikliğin esaslı olması.....	212
2. İşverenin esaslı değişiklik önerisinde bulunması.....	213
3. İşçinin değişiklik önerisini reddi.....	215
4. İşverenin değişikliğe bağlı olarak iş sözleşmesini feshi	217
II. DEĞİŞİKLİK FESHİNDE GEÇERLİ NEDEN VE DENETİM.....	218
A. Geçerli Neden Kavramı	219
1. Genel olarak	219

2. İş Kanunu'nun 22. maddesinde hüküm bulan geçerli neden kavramı.....	223
B. Değişiklik Feshinde Geçerlilik Denetimi	232
1. Genel bilgi.....	232
2. Geçerli neden denetimi.....	233
a. İşletme, işyeri ve işin gereklerinden kaynaklanan nedenlerle fesih.....	233
b. İşçiden kaynaklanan nedenlerle fesih.....	243
1) Genel olarak.....	243
2) İşçinin yetersizliği.....	246
3) İşçinin davranışları	252
3. Ölçülülük denetimi (Son çare ilkesi - Ultima ratio).....	259
4. Değişiklik feshinde denetim	274
a. Genel bilgi ve değişiklik önerisinin denetimi	274
b. Değişiklik feshi türleri açısından denetim.....	279
1) Ekonomik nedenlerle yapılan değişiklik feshi	279
2) İşçinin başka bir işte ya da işyerinde çalıştırılması.....	287
III. DEĞİŞİKLİK FESHİNİN HUKUKİ SONUÇLARI	295
A. İşçinin Değişiklik Önerisini Kabulü	295
B. İşçinin Değişiklik Önerisini Reddi	296
1. Sözleşmenin eski şartlarla devamı.....	297
2. İşçinin reddine rağmen değişikliğin uygulanması	297
3. Değişiklik Feshi	300
a. İş güvencesi kapsamındaki sözleşmelerin değişiklik feshi	301
1) Kapsam.....	301
2) Usul	303
3) Değişiklik feshinin geçersizliği (işe iade) davası ve sonuçları	308
b. İş güvencesi kapsamında olmayan sözleşmelerin değişiklik feshi.....	316

1) Kapsam.....	316
2) Usul	317
3) İşçinin yargı yoluna başvurma hakkı ve sonuçları.....	318
SONUÇ	323
KAYNAKÇA.....	333